

Documentaire Fiche: HET HOF VAN WACKENE.

Andere benamingen en schrijfwijzen: Hof van Wakken- Hof van Wakken-Waterzwaene - Hof van Bourgondië - Hof ter Kapellen - Thof vander Cappellen - 't Huis van Nokeren - Hôtel de Nockere.

De ligging van dit steen op de Poel stemt "grosso modo" overeen met deze van de gebouwen van "Het Volk". Het juiste bouwjaar is niet gekend, maar ligt rond 1400. Het was de grootste private woning die Gent ooit gekend heeft. Langs weerszijden van het hoofdgebouw van dit machtig steen dat op vorstelijke wijze ingericht was, bevonden zich kleinere gebouwen. De vleugel in de richting van de Drabstraat bestond uit weelderige woonvertrekken. De gebouwen uitgevend op de St-Michielsstraat omvatten de stallingen, voorraadskamers en het kwartier der dienstboden. Het gebouwencomplex bevatte ook een kapel.

Nog vóór 1500 verkocht Filips Waterzwaene, heer van Wackene, het Hof en de Heerlijkheid aan Adolf Andries, ridder en schepen van het Brugse Vrije, die ze beiden als bruidschat meegaf aan zijn dochter Clara, toen ze trouwde met Antoon van Bourgondië.

De vader van deze laatste heette eveneens Antoon van Bourgondië en stond ook bekend als "de groote bastaard". Hij was een natuurlijke zoon van Filips de Goede en Magdalena Bruaen.

Bij de dood van Antoon junior ging het Hof van Wackene in 1535 over op zijn oudste zoon Adolf. Deze vergrootte het door de aankoop van naastgelegen huizen op de Poel en in de St-Michielsstraat.

Deze Adolf was een man van aanzien: Ridder van het Gulden Vlies, Hoogbaljuw van Gent, Groot Admiraal der Nederlanden, Mecenas.

In zijn woning logeerden de hoogste gezagsdragers.

Op 7 september 1555 is Filips II er de gast. Wanneer Keizer Karel voor de laatste maal naar Gent komt op 11 augustus 1556, stapt hij af in het Hof van Wackene. Er wordt beweerd dat het hier is dat hij de acte van troonsafstand opstelde, maar zekerheid daaromtrent schijnt er toch niet te bestaan. Wanneer hij een paar weken later definitief vertrekt, is het Adolf van Bourgondië die het bevel voert over de vloot die zijn gast naar Spanje brengt.

Wanneer Adolf kinderloos sterft gaat het Hof van Wackene in 1568 over op zijn broer Antoon. Dit is nu al de 3e Antoon van Bourgondië. En men is dan verwonderd dat geschied- en kroniekschrijvers al eens een steekje laten vallen. Men krijgt soms de indruk dat het enkel was om hun pesten dat al die vaders aan hun zonen hun eigen vóornaam gaven. Deze Antoon n° 3 was Gouverneur van Zeeland en kon niet lang

genieten van zijn nieuw bezit, want hij sneuvelt kort na dien nabij Middelburg.

Het Hof van Wackene gaat dan over zijn zoon..... (Jawel! U hebt het geraden!) Antoon van Bourgondië n° 4. Wij zijn inmiddels beland in de periode van de godsdiensttroebelen. Nieuwe hoge gast in het Hof: de Prins van Oranje die hier verblijft van 29 december 1577 tot 15 januari 1578.

Wanneer Hembyze op het einde van 1583 naar Gent terugkomt en er zijn dictatuur begint, gaat hij zich- zonder nu speciaal de toelating te vragen van de eigenaar- vestigen in het Hof van Wackene. Het is trouwens daàr dat de 70-jarige dictator in het huwelijk zal treden met de jonge Anna van Heurne.

In 1584 komt Antoon van Bourgondië opnieuw in het bezit van zijn eigendom. Wanneer er in 1587 Koningin Elisabeth van Engeland een gezantschap naar Gent stuurt om vredesonderhandelingen aan te knopen met Spanje, zal het afstappen in het Hof van Wackene.

Antoon van Bourgondië n° 4 sterft in Spanje in 1601 en het goed gaat over op zijn oudste zoon Karel van Bourgondië. Ter beloning van vele grote diensten die hij bewezen had, kreeg deze laatste voor zijn heerlijkheid de titel van baronie in 1614 en van graafschap in 1626.

In deze periode schijnt het Hof niet meer bewoond te zijn door de eigenaar: een deel is verhuurd, een deel doet dienst als magazijn.

Karel sterft in 1631 en het Hof wordt eigendom van zijn zoon Willem Karel die het nog verfraait en er een galerij schilderijen aan toevoegt. Na zijn dood heeft zijn weduwe Maria van den Tympele het voogdijschap over de 2 minderjarige kinderen. Zij hertrouwt, gaat buiten Vlaanderen wonen en verhuurt het Hof van Wackene in 1671 aan Jean François della Faille, heer van Nevele, voor den duur van 12 jaar.

In 1678 maken de Fransen zich meester van de stad. De bevelhebber van de Franse troepen, de Graaf de Montbron, verkiest deze woning "boven elke andere alhier" en della Faille wordt vriendelijk, maar dringend verzocht onmiddellijk zijn matten op te rollen, wat hij dan voorzichtigheidshalve ook doet.

Nog geen jaar later verlaten de Fransen onze stad, maar daardoor komt het Hof nog niet vrij, want zoals dat gewoonlijk gaat in oorlogstijd met dergelijke rijke woningen, neemt de bevrijder de plaats in van de bezetter en i.p.v. een Franse generaal kwam er nu een Spaanse generaal.

De zoon van Willem Karel van Bourgondië, Karel Frans, overlijdt kinderloos in 1707 en met hem sterft het geslacht uit dat meer dan 200 jaar bezitter was geweest van het Hof van Wackene.

Het gaat over op Graaf de Haudion. Deze woont niet in Vlaanderen, heeft hier ook geen belangen en verkoopt het aan Baron Van der Noot van Kieseghem die er in 1714 veel veranderingswerken laat uitvoeren. Op betrekkelijk korte tijd verandert het goed verschillende malen van eigenaar. Opvolgentlijk gaat het over van Van der Noot op Philippe Deltour, Jean-François de Rombaut, Mathias du Bois, Mathias-Xavier de Ghellinck, Heer van Nockere.

Deze laatste die getrouwd was met Marie Colette du Bois sterft in 1747. Zijn enige dochter trouwt met haar neef Jean-Baptiste de Ghellinck.

Hun zoon, eveneens Jean-Baptiste genaamd, trouwt in 1772 met Marie-Claire de Coninck.

In 1778 wordt het bouwvallig Hof van Wackene bijna volledig afgebroken en herbouwd volgens de plannen van Joachim Collin (ook nog wel Colin geschreven).

Het resultaat kan op verschillende manieren beoordeeld worden: sommigen beschouwen het als een juweeltje van architecturale kunst. Op anderen maakt het de indruk van een eentonig gebouw in "blokkendoosstijl". Wat er ook van zij, het blijft één van de meest luxueuze woningen van onze stad en het blijft regelmatig hoge gasten aantrekken.

Gedurende de Brabantse Omwenteling is van der Meersch er verschillende malen de gast.

Vanaf 1810 wordt het Hôtel bewoond door Jean-Baptiste de Ghellinck's dochter Marie-Jeanne en haar echtgenoot Piers de Raveschoot die van 1819 tot 1825 burgemeester zal zijn van Gent. Dit huwelijk blijft kinderloos en heel de erfenis gaat over op Marie-Jeanne's zuster Nathalie, die getrouwd was met Emmanuël de Kerchove de Denterghem. Dit paar betreft het Hôtel en blijft er wonen tot aan hun dood.

Dan willen de 2 zonen August en Victor het gewezen Hof van Wackene verkopen, maar er komt een kink in de kabel onder de vorm van de weigering van hun zuster Melanie. Het wordt bijgevolg verkaveld. Een derde (het deel langs de St-Michielsstraat) blijft eigendom van Melanie die er gaat wonen. Het overblijvende deel wordt in 1858 aangekocht door de "Cercle Commercial en Industriel".

Deze verkoopt het in 1865 aan de "Société Civile de l'Hôtel de Nockere" die er de "Cercle Catholique" vestigt, waarbij zich de "Katholieke en Grondwettelijke Vereeniging des arrondissements Gent" voegde.

De "Cercle" zou er een 50-tal jaren blijven. In 1914-18 wordt het gebouw opgeëist door de Duitsers om er troepen in te kazerner.

Na de oorlog had de "Cercle" niet veel interesse meer voor het sterk gehavende gebouw en verkoopt het in 1929 aan de Drukkerij "Het Volk". Er komen verschillende diensten van de christelijke arbeidersbeweging. Salons worden omgevormd

tot vergaderzalen, er komen kantooruimten met winketten, etc. In 1923 worden de gebouwen overgenomen door de daartoe gestichte maatschappij "Het Volk" die er naderhand nog talrijke transformaties liet uitvoeren en het uitbreidde langs de kant van de Ravensteinstraat.

Bibliografie

- De Potter, Gent van den oudsten tijd tot heden, dl. VII, blz. 242 e.v.
- Artikel van Pierre Kluyskens in "De Gentenaar" van 4 december 1955.
- "Het grootste Herenhuis te Gent". Artikel in "Palmarès" (datum onbekend)
- V.Fris, Histoire de Gand.
- "De Poel, geschiedenis van een Gebouw, geschiedenis van een Beweging". Brochure uitgegeven door de VZW "Lokalen Het Volk".

H.C.

*** **

VRAAG EN ANTWOORD

VRAAG NR. 24 van H. Collumbien

In "De Gentenaar" van 27 november 1972 laat Pierre Kluyskens in een artikel, getiteld "De bewogen lotgevallen van de Sint-Pietersabdij", John of Gaunt, de zoon van Edward III geboren worden in de Sint-Pietersabdij.

Nochtans, in het onvergetelijk klank- en lichtspel dat een 10-tal jaren geleden doorging in de St-Baafsabdij, kwam er een evocatie van de geboorte van John of Gaunt aldaar. Hebben de 2 abdijen ook over dàat nog getwist? Kan iemand ons soms vertellen wààr Filippina nu precies deze zoon ter wereld bracht?

VRAAG NR. 25 van Ch. Fassin

In een rekening van een openbare dienst in dato 1783 worden cijfers vermeld zonder aanduidingen van munt, bv. 2.627.13.03.

Het geldt hier waarschijnlijk Oostenrijkse Florijnen? Welk was de onderverdeling van de Florijn en de respektievelijke waarden van deze munten in Belgisch goud geld, waarde 1914?

VRAAG NR. 26 van ir. R. Roels

In het werk van Felix de Vigne "Moeurs et usages des corporations de métiers de la Belgique et du Nord de la France" uitgegeven te Gent in 1857, komt een afbeelding voor van het Groot Vleeshuis, nl. de voorzijde en de zijde langs